

A tsuba legendája

(10. rész)

A kövér macska

Édesdeden elnyúlva.

Szundít a legyezőn...

Issa

A tsubákról szóló történetünk lassan a végéhez ért. Először is megtudtuk, hogy sokféle *tsuba* van - nemcsak, hogy sok, hanem olyan sok, hogy megszámolni sem lehet őket. Egész gyűjteményeket őriznek múzeumokban és tároló vitrinekben. Természetesen nem lehet az összes a Tokiói Nemzeti Múzeumban, mert egyszerűen túl sok van belőlük és szétszóródtak a világban. De megtalálhatóak a világ minden múzeumában, a New York-i Metropolitanben, a Honolulu Múzeumban, a Los Angeles County Museum of Artban...Valószínűleg könnyebb lenne megnevezni azokat az intézményeket, ahol nincsenek tsubák. Mindez azért, mert a japán kardok kézvédője levehető volt s egy és ugyanazon pengére felváltva tetszőleges tsubát lehetett feltenni. Ez lehetővé tette, hogy az igazi művészek ne csak kérésre alkossanak, hanem szívből is készíthessenek valamit. Amikor a mesterek ismertté váltak, munkájukat levédtek és őrizték. Természetesen sokan másolták is ezeket a darabokat. Ezért van az, hogy ma ilyen számban található tsubák. Ezért, ha ön úgy döntött, hogy elkezdi gyűjteni őket, akkor nem kell sehova sem mennie. Mindössze egy számítógépre és persze pénzre van szüksége.

Nos, ma a tsubákon látható cselekményekről fog szólni az írásunk. A felületen látható eseményekről, amik olyan számban fordulnak elő, mint maguk a tsubák. Kezdjük azzal a ténnyel, hogy megjegyezzük: sok tsuba a természeti jelenségekhez kapcsolódik. Ezek az eső, a szél, a szélfúttá levelek, a tenger hullámainak tajtékja s a felettük szálló madarak - mindezt sikeresen és nagy szakértelemmel jelenítették meg a japán mesterek. De volt egy valami, ami csak Japánban létezik, és csak ide kapcsolódik, bár a világ más részein sem olyan ritka ez a "dolog". Ez pedig nem más, mint egy hegy, egy kialudt vulkán - a *Fuji*, mely közismert és közkedvelt a maga páratlanul tökéletes sziluettjéről! Ábrázolásai Japánban a legkülönbözőbb témákban láthatók, és a tsubák sem kivételek.

"Fuji és az utazó." A XIX. század eleje.

Anyaga: vas, ezüst, shakudo, réz. Hossza: 7 cm. Szélesség: 6,4 cm. Vastagság: 0,5 cm. Súly: 82,2 g.

A *Fuji* a *tsuba* eredeti témája (bár nagyon egyszerű a minta és a kompozíció). A legtöbb *tsuba*n hátulról láthatjuk a *Fuji*-t, vagy oldalról. A *tsuba* hátsó oldala a maga módján szintén érdekes: két szokatlan fenyő a tengerparton és vitorlák a hullámok között. Úgy tűnik, semmi különös, de a cselekmény valahogy nagyon megható.

Lehetséges volt azonban a *Fuji*-t összekötni és ábrázolni egy csigával, amely a lejtőjén kúszott a felhőkkel, vagy a *Fuji*-t ferde esőfolyamokon keresztül látni, sőt, még egy sárkányt is ábrázolhattak mellette. A sárkány pedig Japánban pozitív lény!

"Fuji és a sárkány." Előoldal. XVIII. század.

Anyag: vas, arany, ezüst, réz. Hossz: 8,7 cm. Szélesség: 8,1 cm. Vastagság: 0,3 cm. Súly: 136,1 g.

Egy másik *Fuji* mintás *Tsuba* XVIII.

Anyag: *shibuity*, *shakudo*, arany, ezüst, réz. Hossz: 7,5 cm. Szélesség: 6,4 cm. Vastagság: 0,5 cm. Súly: 110,6

De miért pont a Fuji? A tsubákon más hegyeket is ábrázolhattak, házakkal, hajókkal, hidakkal, fákkal és virágokkal. Itt például két *tsuba*, amelyeken éppen ilyen hegyek vannak ábrázolva - még inkább hasonlítanak dombokra.

Tsuba a hegyekre néző kilátással. 1615 - 1868

Anyaga: vas, réz, *shakudo*, arany. Hossz: 8,6 cm. Szélesség: 8,1 cm. Vastagság: 0,6 cm. Súly: 175,8.

A fenti *tsuba* nagyon szokatlan. "Hegyek és kagylók." A XVII. században készült, vagyis már békés idők voltak, és a mestereknek volt idejük leülni és átgondolni a rendelést, nem kellett sietniük.

Tsuba a hegyekre néző kilátással. Yamashiro Fushimi mester, 16. század.

Most térjünk át a hegyek témájáról a misztikus lényekre. Ugyanis az előző cikkhez fűzött egyik hozzászólásban éppen az a kérdés merült fel, hogy a különböző "tisztátalan" elemeket ábrázolták-e a tsubákon. A válasz az, hogy igen ábrázolták! És ennek az az oka, hogy Japánban még a démonok sem olyanok, mint más nemzetek démonjai - vagyis mind gonoszok. Nem, Japánban a legtöbbször még a "rossz" másvilági entitásoknak is vannak pozitív személyiségjegyei. Itt vannak például a japán mesebeli lények és démoni esszenciák - bizonyos szempontból rosszak, más szempontból azonban jók, és miért ne ábrázolhatták volna őket a tsubákon?

Ki látható leggyakrabban a tsubákon? Nos, például a *baku* - valami olyasmi, mint egy elefánt, egy medve, egy tigris hibridje. Mit csinál a *baku*? Megeszi a rossz álmokat! Ha éjjel rémálmod volt, akkor azt kellett mondanod: "*Baku Kurae! Baku kurae!* (Edd meg Baku, edd meg Baku!)".

A színes bőrű japán ördögök is nagyon népszerűek. Rosszindulatú mivoltuk korántsem egyértelmű. Igaz, a házban jobb, ha nincsenek. De kiűzni őket nem nehéz. Tavasszal elég, ha a ház körül pörkölt babot szórunk szét, aminek az érintése undorító számukra, majd a küszöbről egy mondattal kisöpörjük őket:

"Boldogságot a házba, ördögök kifelé!". Az is előfordult, hogy jó cselekedetet hajtottak végre, és akkor az egyik szarvuk leesett.

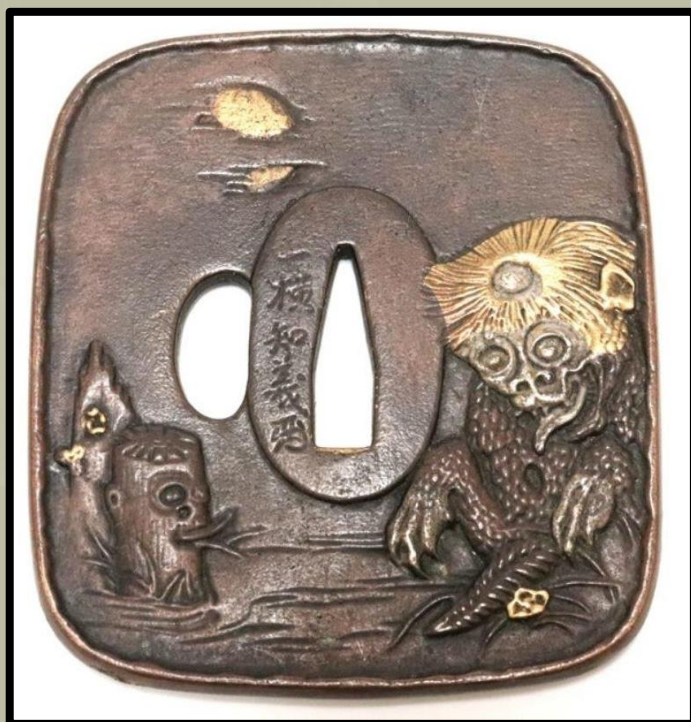
Itt egy *tsuba* a démonok képével a másik oldalán egy varázstükör, amelyben *Amaterasu* istennő látta magát, 1615 - 1868.

Anyaga: vas, réz, *shibuichi*, ezüst. Hossza: 8,6 cm; szélessége 7,9 cm; vastagsága 0,8 cm. Súly 207

A *Tengu*-k szárnyas, hosszú orrú lények, akik az erdőben élnek. A XII. század után íródott forrásokból ítélve gyakran foglalkoztak a különböző történelmi karakterek harcművészeti oktatásával. Vagyis a hős oda mehetett hozzájuk és megkérhette őket, hogy tanítsák meg a karddal való harc művészetére. Vannak *tsubák* amelyek ilyen történeteket ismertetnek. Bár Japánban szokás volt, hogy engedetlen gyerekeket ijesztgettek velük: "Itt jön egy *tengu*, és elvisz az erdőbe!"

De vannak tisztán japán démoni entitások, amelyek más nemzeteknél ismeretlenek. A *kappa* például egy pikkelyes lény, amelynek a fején egy üreg van, amelybe vizet öntenek. Emberi alakot is felvehet, de ebben az alakjában könnyen felismerhető a szagáról. Embereket és lovakat húz le a vízbe, és megissza a vérüket. De a kappa udvariasan viselkedik. Nagyon is! Ha meghajolsz előtte, ő is meghajol viszonzásul. Ha a fején lévő tartályból kiömlik a víz, és a kappa elgyengül. Ezután el lehet fogni, és arra lehet kényszeríteni, hogy halat hajtson fel a halászoknak. A *tsubako* mesterei is ábrázolták a kappákat.

Az olvasók között többen is voltak, akik macskákat szerettek volna látni a tsubákon. És igen, valóban macskákat is ábrázoltak a tsubákon. De nemcsak a macskák, hanem sok más állat is felkerült, például a rókák és a borzok is népszerű állatok voltak, és hogy miért, azt most megtudhatjuk. Tény, hogy a róka (*kitsune*) gyakran változott át nővé, hogy elcsábítson férfiakat, és elpusztítsa őket.

De ez csak a vörös rókákra vonatkozott, az ezüstrókák viszont soha nem ártottak az embereknek, ellenkezőleg, mindig segítették őket. Egy róka számára könnyű volt az emberré válás: elég volt a fejét a hold alatt algával betekerni, és az átalakulás megtörtént.

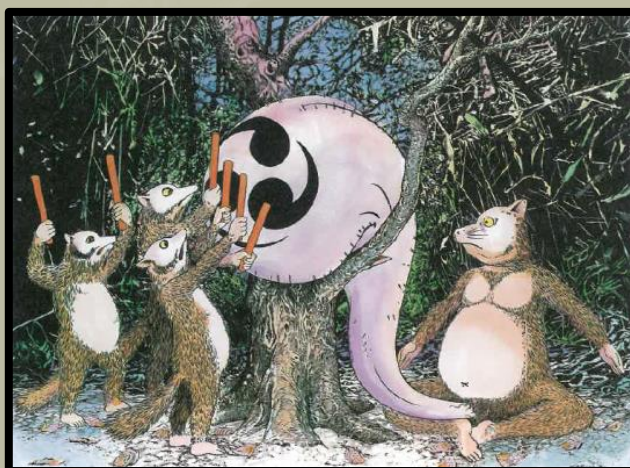

De nem volt túl nehéz kideríteni a rókáról, hogy igazi nő e. Elég volt, ha az égő kandalló fényénél megnézték az árnyékát a paravánon. Ha nem nő volt, akkor azonnal kardot ragadhattak, és levághatták a fejét!

A mosómedve (*tanuki*) gyakran változott emberré, de nem ártott senkinek. Imádta az alkoholt, ezért alakját általában kocsmákban ábrázolták. A *tanuki* kedvenc foglalatossága volt a „zsákjának” felfújása és a mancsával való püfölése. Óriási méretűre tudott felfújni, amit hasa alatt viselt és ezt néha tsubákon is ábrázolták. Vagy az egész *tsuba* úgy nézett ki, mint egy *tanuki* felpuffadt „zsákja”.

Tanuki tsuba. 18. század.

Anyaga: Sárgaréz, ezüst, réz, réz-arany ötvözet (shakudō)

A felemelt mancsú macska (*neko*) képe különösen fontos volt a japánok számára. Ha a macska jobb oldali mancsa van felemelve akkor a ház tulajdonosa meghívja Önt, hogy lépjen be, és ha a bal oldali mancsa van felemelve akkor a tulajdonos egy pragmatikus személy, akit csak a pénz érdekel és a pénzt akarja behívni az üzletbe (házba).

Ezek a macskák is vérfarkasok, mint a rókák, de nem olyan kártékonyak. Ezenkívül az a személy, aki megsértett vagy megölt egy macskát, szükségszerűen ki lesz téve a vérszomjas macskák haragjának. A macska bosszúálló rémálmokban jelenik meg neki, de csak harapnak. Ezért a japánok még most is teljes szabadságot adnak a macskáknak, mert úgy gondolják, hogy csak így lehet egy macska teljesen boldog. Szerintük a macska vágyainak bármilyen korlátozása elítélendő, és a macska bosszújához vezethet, amit jobb elkerülni.

"Macska" Tsuba. Tokió, XVIII. század - XIX. század eleje.

Anyaga: vas, lakk, arany. Hossza 8,3 cm, szélessége 7,6 cm.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://en.topwar.ru/156243-legenda-o-cuba-cube-chast-10.html>